

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

LIBER SECUNDUS,

AD QUEM POTISSIMUM

PERTINEAT INFIDELIVM SALVTEM PROCVRARE.

PRIMA PARS.

Ad Romanum Pontificem tanquam ad summum Ecclesiæ Pastorem, Petrique in Apostolatu successorem pertinere, Prædicatores pro fide propaganda mittere in uniuersum orbem.

CAPVT I.

NEmini dubium est, modo Catholicè sapiat, sancti Evangelij Ecclesiæque Christi per totum orbem propagationem, ad Romani summique Pontificis auctoritatem spectare. Id enim & auctoritas tam scripturæ, quam Patrum, & ratio ipsa, ac demum innumera summorum Pontificum exempla testantur.

Joan. vii. In primis enim, cum Dominus *Joan. ult.* illis verbis, *Pasce oves meas*, Petro, ejusque successoribus ovile dominicum commiserit, ut Patres omnes fateantur, non solum illi oves jam congregatas illius loci aut temporis pascere, sed omnes tam illius, quam futuri temporis dispersas ac dissipatas (quin potius nondum oves) quærere, ut oves fiant, atque ut intra septa Evangelij cum reliquo grege pascantur, evocare commisit, de quibus sanè

Joan. 10. Christus *Joan. 10.* affirmauit: *Alis oves habeo quas non sunt ex hoc ovili, quas oportet me adducere, & vocem meam audient, & fiet unum ovile & unus Pastor.* Quibus sanè verbis Dominus locutus est de populo Gentili, & Judaico nondum ad fidem converso, qui est secundum præsentem justitiam ab Ecclesia sit alienus, & secundum tamen æternam electionem ad eandem est vocatus. Cum igitur has oves etiam commisisset Petro his verbis, *Pasce oves meas*, & ipse Dominus fateatur oportere illas adduci, constat hoc Petro & ejus successoribus divinitus fuisse commissum: Nam ut Chrysost. ait *lib. 2. de Sacerdotio.* Quamobrem ille (id est Christus) sanguinem suum effudit, certè ut errantes oves in unum congregaret, quam curam tum Petro, tum ejus successoribus committebat.

Isaie 6. Accessit etiam cum sine multa Prophetarum vaticinia Ecclesiam Christi Dei que sponsam, ad agnitionem divinæ veritatis adducturam omnes gentes, ut manifestè *Isaie* docuit *cap. 54.* Ubi introducit Deum sic loquentem Ecclesiæ suæ: *Dilata locum tentorii tui, & pelles tabernaculorum extende, ne parcas, longas fac funiculos tuos, & clavos tuos consolida, ad dexteram enim & ad levam penetrabis, & semen tuarum gentes hereditabit.* Similiter *cap. ult.* *Isaie* prædicitur fore, ut Ecclesia mittat operarios in omnem Regionem, qui Asiam, Africam, Europamque percurrant, quousque ad Insulas ultimæ per venerint, nullum que sit hominum genus tam remotum, nec sit loquela, nec sermo gentium adeo barbatus, ubi non audiantur & resonent verba eorum; & ponam in eis, inquit divinus vates, signum, & mittam ex eis, qui salvati fuerint ad gentes in mare, in *Africam*, & *Lydiam*, tendentes sa-

gittam, in *Italiam* & *Graciam*, ad insulas longè, ad eos qui non audierunt, & non viderunt gloriam meam gentibus, & adducunt omnes fratres vestros de cunctis gentibus donum Domino. Frequens est sermo apud *Isaiam* de vocatione gentium ad Ecclesiam, apudque alios Prophetas generale est hoc vaticinium. Hæc autem magnifica jam prædè à DEO facta promissio de vocatione gentium ad Ecclesiam, nusquam re ipsa adimpleta est usque ad Evangelij promulgationem, qua per Petrum ejusque successores gentes erant convocandæ, & ad veri luminis agnitionem adducendæ, ut expressè demonstrant ea, quæ *Lucas Actuum 10.* narrat; ait enim, Petrum dum commoraretur in Joppe, à senibus abstractum vidisse vas quoddam instar magni lintei, è quatuor capitibus cælitus demitti, in quo erant omnia quadrupedia terræ, & feræ (sic est in Græco *βημία*) & serpentina, & volatilia terræ, dictumque Petro: *macta & comede*, qui respondit, se id nequaquam facturum, quando illa essent immunda. Tum divinitus illi dictum, immunda non esse quæ Deus effecerit pura. Hoc vero ter accidit Petro, donec in cælum vas est receptum. Et quidem ita hujusmodi gentes, quæ immundæ ab Hebræis habebantur, ad verum Dei cultum & Sacra Christiana vocatas esse scribit ibidem *Lucas*. Futurum namque erat, ut omnes ad Ecclesiam è quatuor mundi partibus (ait *Augustinus*) venirent; nam Petrus Ecclesiam refert, ejus personam sustinent, & adhuc sustinent ejus successores: occidendique erant & manducandi ab ipso Petro, ejusque successoribus; occidendi inquam, ut *Augustinus* ipse interpretatur, id est, ut interficerent in eis vitam præteritam, qua non noverant Christum, & transirent in corpus ejus, tanquam in novam vitam societatis Ecclesiæ salutem Gentium eluriret. Hactenus *Augustinus*.

Hæc igitur visione Petro, ejusque successoribus non solum fuit demonstratum Gentes ad Ecclesiam esse traducendas, sed & ipsum debere tanquam ex suo officio eas vocare, & adducere; id enim manifestè significatur illis verbis: *Surge Petre, occide & manduca.* Nam capitis est manducare, & per manducationem trajicere cibum in stomachum, & illum sibi incorporare, significans hæc metaphora, Petro convenire, ut ipse tanquam caput Ecclesiæ Infideles convertat, & efficiat Ecclesiæ membra. Hæc igitur voce Petri successores cælitus quotidie admonentur, etsi non exteriori, interna tamen inspiratione: *Surge, Petre, occide & manduca*, hoc est, fac ut gentium ritus, idola, & infidelitatis fibræ extirpentur, istaque animalia immunda per prædicationem Evangelij, susceptamque fidem omnibus errorum sordibus expurgata mandu-

manduca, & in Ecclesia stomachum, qui animarum salutem summè esurit, immittit. Adjungamus his quod cum Ecclesia debeat crescere, donec in toto mundo Evangelij lumen resplendeat, sinque unum ovile & unus Pastor; Deusque velit omnes homines salvos fieri, & ad veritatis agnitionem venire, præceptumque sit Apostolis, *Ite, predicare Evangelium omni creatura*, non tantum pro ipsiis, sed & pro eorum successoribus, ac deinceps ecclesia Romana sit, quæ inter alias merito Apostolica functione gloriatur; & summus Pontifex Apostolicus, & sedes ejus Apostolica ab omnibus simpliciter, & per antonomasiam vocetur, quia Apostolorum tenet non solum doctrinam, sed etiam in Apostolico officio hæreditariam successionem; nemo est qui dubitare possit, ad providentiam divinam spectare, unum seligere, cui onus hoc, nempe adducendi oves ad Evangelij caulas prædicandi Gentibus fidem, & Apostolici muneris functio incumbere, & qui proposito sibi divinæ voluntatis & ordinationis sine, seligeret animarum salutis media. Hic autem non est alius nisi summus Pontifex ecclesiæ caput, vicarius Christi, Petri successor, & totius orbis Pater. Neque enim ob id solum Apostolicam Romanam sedem vocari existimandum est, quod Apostolorum fuerit; nam fuit & Ephesina, & Hierosolymitana, & alia non pauca: verum etiam, quia Apostolorum munus pro Christo legatione fungendi, & usque ad ultimos terræ terminos illius fidem immobili firmitate testificandi propriè ac præcipuè ad Romanos Pontifices spectat; quorum muneris est, cum ipsi per se orbem universum adire non liceat, eam curam aliis demandare, idoneoque verbi ministrare ad seminandum sanctum Evangelium mittere.

Neque enim aliud *Luc. 5.* per Dominum intrantem in navim Simonis, quam Christi Fidelium Ecclesia, cujus magister & caput constitutus est Petrus, denotatur, ut optimè docet D. Ambrosius *Serm. 11. Soli* (inquit) *Petro ibidem dicitur, duc in altum, & laxate retia in capturam*, ubi Petrus tanquam summus piscator & archinauta jubetur alios ad piscandum ducere. Non autem de simplici piscium captura, sed mysticè verba hæc intelligenda esse testis est ipsemet Dominus aperitissime dicens Petro, *Noli timere, ex hoc enim eris capiens homines*: & idem ferè significatur *Jo. 21.* Ubi dicente Petro, *Vado pescari*, alij dixerunt, *venimus & nos tecum*. Postea inquit scriptura *ascendit Simon Petrus & traxit rete in terram*. Quid igitur aliud his de piscatione Petri parabolicis loquendi formulis demonstratur, quam Petrum ejusque successores esse, qui homines ab erroribus, mundanisque illecebris ad fidem & Ecclesiam militantem debent adducere, adductosque benè eos regendo, tandem ad triumphantem dirigere, sedulo conari?

Summum verò Pontificem Petro succedere in hoc piscandi genere quis unquam potuit dubitare? Nam quid clarius Ecclesia Sancta & Apostolica innuit, cum in die desponsationis sibi, ut sponsum Pontificem vice Christi gerentem annulum piscatoris ipsi præbens, matrimonio spiritali conjungit, nisi ut sedulo perpendat se Petri piscatoris non piscium, sed animarum, sedem viceque representare. Piscatoris enim & Apostoli officium ex Evangelij mente unum idemque reputatur: quod etiam luce clarius ex illis Christi Domini verbis colligere est, ex hoc enim erit homines capiens: nec minus ex illis *Matth. 4.* cum Dominus eundem Petrum & Andream vocavit dicens: *Veni,*

te post me, faciam vos fieri piscatores hominum, id est Apostolos, quorum sit, Evangelicam veritatem gentibus disseminare, retiaque in capturam animarum laxare: ut optimè D. Bernard. in *Epist. 1. ad Eugenium*, munus Apostolicum ipsi Pontifici (utpote successori) incumbere hac eadem figura piscationis sequentibus verbis demonstravit: *Quis mihi det ansequam moriar videre Ecclesiam DEI sicut erat in diebus antiquis: quando Apostoli laxabant retia in capturam: non in capturam argenti vel auri, sed in capturam animarum. Quam cupio illius te hereditare vocem, cujus adeptus es sedem? Et infra eod. cap. Hoc vehementer expectat, & omnino expectat à te mater tua: hoc filij matris tuae pusilli cum majoribus desiderant: hoc suspirant, ut omnis planatio quam non plantavit Pater caelestis, tuis manibus eradicetur. Ad hoc enim constitutus es super gentes & regna, ut evellas & destruas, & aedifices, & plantes. Annulus itaque piscatoris idem sonat quod annulus successoris Petri in Apostolatu & piscatione universi orbis animarum: Ornatur, inquam, dextera Pontificum in die desponsationis cum Ecclesia, hoc annulo: ut ad summum istum dignitatis gradum evecti, hoc altissimum & Apostolicum munus præ oculis semper versarent. Annulus enim memorie symbolum est, atque ita hoc annulo Ecclesia Christi nomine Pontificem, ut Petri Apostoli successorem commonefacit, Apostolici muneris esse retia tendere, omniumque gentium salutem procurare; atque ut hujus obligationis recordatio semper Pontificum mentibus sit quam firmissimè impressa, Ecclesiæ usum receptum est omnes Ballas annulo piscatoris sigillari.*

Hanc sollicitudinem & curam ad Pontificem summum spectare inter alios Patres oratione uberrima ac disertissima alloquens Eugenium Papam, idem D. Bernard. in *lib. de consideratione* multis in locis docuit: *Recordare* inquit *lib. 3. cap. 2. illius vocis, sapientibus & insipientibus debitor sum, ad Roman. 1. ergo sic agnosce sapientibus & insipientibus non dominatorem, sed debitorem, curandum summo per te, & tota vigilantia considerandum, quo modo & qui non sapient, sapiant; & qui sapient non desipiant. At nullum genus insipientia infidelitate (ut sic loquar) insipientis est. Ergo & infidelibus debitor est, Judæis, Græcis, & Gentibus. Interest proinde tua dare operam quam post maximum, & increduli convertantur ad fidem, & conversi non avertantur.*

Et infra: magis ipsius Pontificis hac in re conscientiam stimulat dicens: *Esse; de Judæis excusate tempus: habent terminum suum qui prævenire non poterit: plenitudinem gentium præire oportet, sed de ipsiis gentibus quid respondes? Quo quid tua consideratio respondet tibi: percurranis sic? Quid visum est Patribus Romanis ponere metam Evangelio; verbum suspendere fidei, donec in fidelitas durat? Quæ ratione putamus subsistit velocius currens sermo? Quis primus inhibuit hunc salutarem cursum? Et illis causa forte quam nescimus, aut necessitas potuit obistere. Nobis qua dissimulandi est ratio? Quæ fiducia, qua conscientia Christum, vel non offerimus eis, qui non habent. An veritatem Dei in injustitia detinemus? & quidem quandoque perveniat gentium plenitudo necesse est. Expectamus, ut in eas incidat fides: Cui credes casu contigit? Quomodo credent sine Prædicante? Petrus ad Cornelium, Philippus ad Eunuchum missi sunt. Et si exemplum recentius quarimus Augustinus à Beato Gregorio destinatus est formam fidei tradere Angliis.*

Idem *lib. 2. cap. 5.* *Disce sarculo tibi opus esse non seipso, ut opus facias Propheta. Et quidem ille non regnaturus ascendit, sed extirpaturus. Putasne & tu invenisti aliquid elaborandum*

in agro Domini tui? Et plurimum, Non plane totum quivere emundare Propheta: aliquid filii sui Apostoli quod agerent reliquerunt, aliquid ipsi parentes tui tibi. Sed nec tu ad omne sufficis. Aliquid profecto tuos reliquisti, & ille alius; & alij alijs usque in finem. Circa undecimam denique horam operari otij arguantur, & mittuntur in vineam. Antecessores tui Apostoli audierunt, quia messis quidem multa, operarii autem pauci. Paternam tibi vindicato hereditatem. Nam si filius & haeres, ut probes te heredem evigila ad curam, & non otio torpeas, ne & tibi dicatur: quid hic itas tota die otiosus?

Lib. etiam 2. cap. 6. Exi in agrum Domini tui, exi inquam in mundum: Ager est enim mundus, isque creditus tibi. Exi in illum, non tanquam Dominus, sed tanquam villicus, videre, & procurare unde exigendus est rationem. Exi dixerim quibusdam tuae passibus intenta sollicitudinis & sollicita intentionis. Neque enim ipsi qui visi sunt ire in orbem universum, orbem circumiverunt praesentia corporis, sed mentis providentia. Et tu **Marc. 16** leva oculos quosdam considerationis tuae, & vide Regiones si non sunt magis sicca ad ignem, quam alba ad messem. Nonne si exis & cernis ista, pudebit otiosam jacere securum? pudebit sine causa falcem Apostolicam accepisse?

Et lib. 4. cap. 3. Pastorem de populo huic certe aut nega, aut exhibe. Non negabis, ne cuius sedem tenes, te neget haerem.

Et infra eod. cap. Salutare mandatum: si amas me pascere oves meas: nempe in pompa Pontificia non affectanda pro debito. Ad ea te potius incito, quorum te scio debitorem. Etsi purpuratus, etsi deauratus incidens: non est tamen quod horreas operam, curamve Pastorem, Pastoris haeres: non est quod erubescas Evangelium. Quamquam si volens Evangelizet inter Apostolos quidem etiam gloria est tibi. Evangelizare pascere est. Fac opus Evangelista, & Pastoris opus implesti.

Et lib. 4. cap. 10. De cetero te esse considera sanctimonia speculum, assertorem veritatis, fidei defensorem, Doctorem gentium, Pastorem plebium, Magistrum insipientium, sal terra, orbis lumen, Sacerdotem altissimi, vicarium Christi. Haec tenus D. Bernardus.

Idem etiam ex alijs Patribus probari potest, qui **PETRO**, ejusque successoribus universi orbis curam à Domino fuisse commendatam passim fatentur.

D. Chrysost. in illa verba Joan. 10. *Pasce oves meas.* Nam cum magna (ait) Dominus Petro communicasset, orbem terrarum demandasset. &c. S. Leo Papa *Serm. 3. de assumptione sua ad Pontificatum*, de toto mundo inquit, unus **Petrus** eligitur, qui & universarum gentium vocationi, & omnibus Apostolis praeponatur. Idem *Leo Serm. 1.* de natali Apostolorum **Petri**, & **Pauli**, Idem repetit *Chrysost. Hom. 11. in Matth.*

Cyrellus Hierosolymitanus, Euthymius, S. Prosper, Arator & alij quamplurimi Patres apud doctissimum Bellarm. Tom. 1. de Rom. Pontif. lib. 1. cap. 25.

CAPVT II.

Romanorum Pontificum curâ Evangelium in universum orbem fuit propagatum.

Hanc curam circa gentium totius orbis conversionem, ab initio nascentis Ecclesiae & agnoverunt, & praestiterunt Romani Pontifices, ut

doctè inter alios profequitur **Thomas Bozins lib. 4. de signis Ecclesiae signo. 6.** in primis **D. PETRUS** praecipuas totius orbis Ecclesias, quibus aliae minores obediunt, fidemque edocuerunt (ut ait **Tertullianus lib. de praescriptionibus**) fundavit. Idcirco ad ortum, Antiochiae, Evodium Episcopum creavit, cui totius Orientis Episcopi parebant olim. Ad meridiem **Marcum** discipulum suum transmisit Alexandriam, cujus civitatis Episcopus Aegypto, Arabiae, Ethiopiae & Africae Cyrenensi praerat. Ad Occalum praecipuas Galliarum, Hispaniarum, Africae, Italiae, & adjacentium Insularum Ecclesias constituit, ut post alios **Innocentius primus** testatur. Ad Septentrionem primarias in Ponto, Cappadocia, Bithynia, Graecia, Illyrico, Dalmatia, Germania Ecclesias constituit. Romanam verò voluit esse in medio positam, veluti cunctarum principem ac matrem; ut *lux veritatis*, ait **Leo Magnus**, qua in omnium gentium revelabatur salutem, efficacius se ab ipso capite per totum mundi corpus effunderet. Jam populos (adjicit idem) qui ex circumcissione crederent, erudierat: Antiochenam Ecclesiam, ubi Primum Christiani nominis dignitas est orta, fundaverat; jam Pontum, Galatiam, Cappadociam, Asiam, atque Bithyniam legibus Evangelicae praedicationis impleverat: nec ut dubius de proventu operis, aut de spatio tua (alloquitur ipsum **Petrum**) ignarus atatis tropaeum crucis Christi Romanis arcibus inferebas, qua te divinis praedestinationibus antebat, & honor potestatis & gloriae passionis. Haec magnus ille **Leo** Atticae retio. Sed ut ordine, & via nostra procedat oratio, recensamus omnium Gentium singillarim conversiones ad Christum à Romanis Pontificibus factas, & incipiamus ab extremis Europae partibus, cuncta tempora propagatae Christianae Religionis percurrentes.

CAPVT III.

Europa à summis Pontificibus ad fidem conversa.

Joannes Vascus, diligentissimus antiquitatis indagator tradit anno 44. Romae à **Petro**, & **Paulo** fuisse creatos Episcopos, & in Hispaniam missos **Cacilium** ad **Eliberunos**, **Euphrasium** ad **Illiturgitanos**, **Secundum** ad **Abulenses**, **Indallentium** ad **Urcitanos**, **Cresiphonem** ad **Abderitanos**, **Heliebium** ad **Cartelanos**. Similiter sunt qui anno quinquagesimo referant ab eodem **PETRO** missum in Hispaniam **Saturninum**, postea **Tholosae** Episcopum, qui **Pampelonam**, sive **Pompejopolim** veniens, septem dierum spatio quadraginta hominum millia ad Christum perduxit, in his **Firminum** **Pampelonae** Episcopum, qui anno centesimo quinquagesimo sexto, cum plurimos Christo conciliaisset in Hispaniis & Gallijs, denique ob eundem Christum capite est truncatus.

Conterminae sunt Hispaniis Galliae, quarum Episcopi scribentes ad **Leonem**, fatentur à Romana sede manasse fontem Religionis in Gallijs. **Saturninum** **Tholosae** Episcopum supra ostendimus à **PETRO** in Hispaniis missum. Et **Eusebius Caesariensis** tradit ab eodem **Petro** Episcopum Galliarum constitutum fuisse **Crescentem**, atque illic ea de causa missum: ejus meminit **Paulus** in Epistola ad **Timotheum**, & ab ipse in **Galatiam** dicit. **Galatiam** vero **Galliam** in eligit, quod **Galatae** à **Gallis** haberent originem, & ita intel-